

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 21 februari 1918 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 2 i anledning av väckt motion om vidtagande av åtgärder för omreglering av den kommunala indelningen.

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 10, har herr *K. J. Ekman* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vad sätt en omreglering av den kommunala indelningen i huvudsakligt syfte, att mindre kommuner måtte sammanslås till större kommunala enheter må kunna genomföras, samt vidtaga de åtgärder, som av en sådan utredning kunna påkallas.

Motionen.

Beträffande motiveringen för detta yrkande hänvisas till motionen.

Under framhållande av den allmänna osäkerhet, som gjort sig märkbar vid behandlingen av städernas inkorporeringsfrågor, hemställde styrelsen för Svenska stadsförbundet i underdånig skrivelse den 2 december 1911 hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av lagstiftning angående förändring av kommuns område, m. m. Med anledning av denna hemställan tillsatte Kungl. Maj:t, som fann det nödigt, att ovanberörda av stadsförbundet framförda spörsmål tillika med vissa andra därmed i samband stående frågor upptogs till undersökning, genom beslut den 5 december 1913 särskilda kommitterade med uppdrag att ej mindre verkställa en allsidig utredning i ovan angivna hänseenden än

Utskottet.

även uppgöra förslag till de författningsbestämmelser, vartill undersökningen kunde föranleda.

Förberörda kommitté, som ansåg sitt uppdrag innebära, förutom annat, verkställande av utredning angående lagstiftning om ändringar i rikets kommunala och ecklesiastika indelning jämte de övriga indelningar, som därmed ägde samband, ävensom utförande av en undersökning av frågan om åstadkommande av sammanslutning mellan olika kommuner eller delar av kommuner för tillgodoseende av ett eller flera gemensamma behov, har i dagarna slutfört sitt arbete. Kommitténs utlåtande är för närvarande under tryckning och kommer att inom närmaste framtiden till Kungl. Maj:t överlämnas.

Utskottet, som emellertid beretts tillfälle att taga kännedom om berörda utlåtande, anser sig med anledning av förevarande motion böra meddela, att i nämnda kommittébetänkande bland annat ingår ett av kommittén upprättat: »Förslag till Lag om ordning och villkor för ändring i rikets kommunala och ecklesiastika indelning», utarbetat på grundval av i kommitténs utlåtande intagna utredningar.

Nämnda författningsförslag, som utgör sammanfattningen av de normer, vilka enligt kommitténs mening borde i berörda hänseende bliva gällande, omfattar tvenne avdelningar: kapitlet I om ändring i kommunal indelning och kapitlet II om ändring i ecklesiastik indelning.

I första kapitlets första paragraf anges till en början, att med kommun skall i lagförslaget förstås »landskommun, köping med egen kommunalförvaltning samt stad». Paragrafen 2 föreskriver: »Om ändring i rikets kommunala indelning förordnar Konungen. Därvid må kommuns område ökas eller minskas, kommun upplösas, så ock ny kommun bildas». Beträffande förutsättningarna för indelningsändring stadgas i paragrafen 3: »Kunna genom ändring i kommunal indelning vinnas fördelar för den kommunala förvaltningen eller lättnad eller utjämning i kommunala bördor, eller finnes ändringen främja den ekonomiska utvecklingen inom orten eller eljest medföra gagn, må om sådan ändring förordnas. Motsätter sig kommun, som av ifrågasatt ändring i kommunal indelning beröres, sådan ändring, må därom förordnas endast då ändringen finnes vara av betydande allmänt behov påkallad, såsom då oregelbundenhet i rikets indelning eller annat förhållande vållar hinder eller olägenhet i allmänna ärendens behandling eller i tillgodoseende av kommunala behov, eller viss kommunal uppgift av större vikt finnes vara eftersatt, så att avsevärd olägenhet därav uppkommit eller kan väntas

uppkomma, eller bestående indelning lägger hinder i vägen för den ekonomiska utvecklingen inom orten, samt ändring i kommunal indelning prövas nödig för att undanröja eller avsevärt minska sålunda förefintligt missförhållande.» Rörande initiativet till ifrågavarande indelningsändring stadgar paragrafen 24, att detta kan utgå dels från kommun eller medlem av kommun, dels ock från kammarkollegium eller Konungens befallningshavande efter anmälan hos kammarkollegium.

I övrigt innehåller kapitlet bestämmelser om ekonomisk uppgörelse emellan kommunerna vid indelningsändring, om indelningsändrings inverkan på kommunala stadgars giltighet, om indelningsändrings ikraftträdande och åtgärder med avseende därå, om nybildad kommuns lånerätt, om särskild besvär rätt vid indelningsändring, om förfarande vid indelningsändring och om kostnad för utredning m. m.

Då det synes utskottet uppenbart, att de av motionären framställda önskemålen genom ovanberörda av kommittén verkställda utredningar och författningsförslag redan blivit på tillfredsställande sätt tillgodosedda, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1918.

På utskottets vägnar:

OSCAR NYLANDER.

Närvarande: herrar Nylander, Danström, Larson, Ström, Permansson, Welander och Tengvall.
